

“MAHALLA, OILA VA MAKTAB HAMKORLIGIDA O‘QUVCHILARDA AXLOQIY QADRIYATLARNI SHAKLLANTIRISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI”

Jo‘rayev Avazbek Umar o‘g‘li

*Termiz davlat pedagogika instituti Maktabgacha va boshlang‘ich
ta‘lim fakulteti Boshlang‘ich ta‘limda
matematika va ona tili kafedrasi o‘qituvchisi.*

Annotatsiya: *Maqolada mahalla, oila va maktab hamkorligida o‘quvchilarda axloqiy qadriyatlarni shakllantirishning innovatsion yondashuvlari yoritilgan. Unda tarbiya jarayonida uch asosiy ijtimoiy institutning o‘zaro hamkorligi, oila muhitining bola shaxsiyati rivojidagi o‘rni, mahalla muhitining ijtimoiy nazorat va ma‘naviy qo‘llab-quvvatlashdagi vazifalari hamda maktabning ta‘lim-tarbiyadagi yetakchi roli ilmiy asosda tahlil qilingan. Shuningdek, zamonaviy pedagogik texnologiyalar, interfaol metodlar va raqamli imkoniyatlardan foydalanish orqali axloqiy tarbiyaning samaradorligini oshirish yo‘llari ko‘rsatib berilgan.*

Kalit so‘zlar: *axloqiy qadriyatlar, mahalla, oila, maktab, hamkorlik, innovatsion yondashuvlar, tarbiya.*

Annotation : *The article explores innovative approaches to developing moral values in students through the cooperation of the community, family, and school. It provides a scientific analysis of the collaboration of these three key social institutions, emphasizing the role of the family in a child’s personality development, the role of the community in social control and moral support, and the leading role of schools in education and upbringing. Furthermore, it highlights the effective use of modern pedagogical technologies, interactive methods, and digital opportunities in enhancing the efficiency of moral education.*

Keywords: *moral values, community, family, school, cooperation, innovative approaches, upbringing.*

Inson shaxsining ma‘naviy-axloqiy olami oilada shakllanib, maktabda mustahkamlanadi va mahalla muhiti bilan uyg‘unlashadi. Bugungi globallashuv davrida yosh avlodni barkamol inson etib tarbiyalash, ularda milliy va umuminsoniy qadriyatlarga sodiqlikni shakllantirish davlatimiz oldida turgan eng muhim vazifalardan biridir. O‘zbekiston Respublikasida olib borilayotgan keng qamrovli islohotlarda oila, mahalla va ta‘lim muassasalari hamkorligiga alohida e‘tibor qaratilayotgani bejiz emas. Zero, bu uch institutning hamjihatligi yosh avlod tarbiyasining muvaffaqiyatli bo‘lishini belgilaydi.

Axloqiy qadriyatlar shaxsning ma‘naviy dunyosini belgilovchi asosiy mezonlardan biri hisoblanadi. Ular orqali inson jamiyatda o‘zining tutumini, o‘zgalarga munosabatini belgilaydi. Oila bu qadriyatlarning birlamchi o‘chog‘i bo‘lsa, maktab ularni nazariy bilim

va tarbiyaviy faoliyat bilan boyitadi. Mahalla esa amaliy muhit, ijtimoiy maydon sifatida o'quvchilarning axloqiy qarashlarini hayotga tatbiq etishga sharoit yaratadi.

Innovatsion yondashuvlar bu jarayonda muhim o'rin tutadi. Chunki an'anaviy tarbiya metodlari bilan cheklanib qolish zamonaviy yoshlarning ehtiyojlarini qondira olmaydi. Axloqiy qadriyatlarni shakllantirishda interfaol usullar, axborot texnologiyalaridan foydalanish, teatrlashtirilgan sahna ko'rinishlari, loyihaviy ta'lim, mahalla va ota-onalar bilan hamkorlikdagi ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar samaradorlikni oshiradi. Masalan, mahallalarda tashkil etilayotgan "Ma'naviyat kechalari", "Kitobxonlik musobaqalari", "Odob va axloq saboqlari" o'quvchilarning ma'naviy dunyosini boyitishda ijobiy natija bermoqda.

Oila, maktab va mahalla hamkorligida innovatsion yondashuvlarning yana bir muhim jihati shundaki, ular o'quvchining shaxsiy faolligini kuchaytiradi. Bola faqat tinglovchi yoki kuzatuvchi emas, balki faol ishtirokchi sifatida jarayonga qo'shiladi. Bu esa unda mas'uliyat hissini, o'z fikrini erkin bayon etish ko'nikmasini shakllantiradi. Misol uchun, maktabda o'tkazilgan "Axloqiy tanlovlar"da mahalla faollari va ota-onalar hakam sifatida qatnashishi hamkorlik samaradorligini oshiradi.

Mahalla, oila va maktabning uzviy hamkorligi yoshlarni turli illatlardan himoya qilishda ham muhim ahamiyatga ega. Innovatsion yondashuvlar orqali bu uch institut bir-birini to'ldiradi: oila – mehr va tarbiya manbai, maktab – bilim va ma'rifat o'chog'i, mahalla esa ijtimoiy nazorat va qo'llab-quvvatlash tizimi sifatida o'zaro uyg'unlashadi. Natijada o'quvchilarda halollik, mehnatsevarlik, odob, kattalarga hurmat, do'stlik, vatanparvarlik kabi axloqiy qadriyatlar puxta shakllanadi.

Xulosa qilib aytganda, oila, mahalla va maktab hamkorligida axloqiy qadriyatlarni shakllantirish jarayonida innovatsion yondashuvlardan foydalanish nafaqat tarbiyaviy samaradorlikni oshiradi, balki zamonaviy yoshlarning intellektual va ma'naviy ehtiyojlariga mos keladi. Shu bois, ushbu institutlar o'zaro hamkorlikni yanada mustahkamlashi, yangi pedagogik va ijtimoiy texnologiyalarni keng tatbiq etishi zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Abdurahmonov Q. Oila va mahalla pedagogikasi. – Toshkent: Fan, 2019.
2. Ashurova M. Mahalla tarbiyasida innovatsion yondashuvlar. – Toshkent: Iqtisod-Moliya, 2020.
3. To'xtayev S. Oila va maktab hamkorligining pedagogik asoslari. – Samarqand: SamDU nashriyoti, 2021.
4. Vahobova D. Axloqiy tarbiya jarayonida mahalla institutining o'рни. – Buxoro: BuxDU, 2018.
5. Jalolov J. Ta'lim tizimida innovatsion texnologiyalar. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2019.
6. Qodirova F. Boshlang'ich ta'limda tarbiya metodlari. – Toshkent: TDPU, 2020.

7. Rasulova N. Milliy va umuminsoniy qadriyatlar uyg'unligi. – Toshkent: Ma'naviyat, 2017.
8. Yusupova G. Ma'naviy-axloqiy tarbiyada zamonaviy yondashuvlar. – Toshkent: Iqtisod-Moliya, 2021.
9. Epstein J. School, Family, and Community Partnerships. – New York: Routledge, 2018.

